

Antonín Tomášek: TOUCH

9. 6. - 31. 8. 2021

Kurátor: Jan Dotřel

Galerie Kvalitář, Senovážné nám. 17, Praha 1

Samostatná výstava Antonína Tomáška nazvaná TOUCH, pomyslným dotekem probouzí naši citlivost vůči prostoru a předmětům. Autor se ptá, čeho se dotýkáme my a co se dotýká nás. Jak se rodí náš vztah k objektům, jak se proměňuje a jak se vytrácí. Jakou možnou odpověď nabízí inspirativní východiska designu, kde důležitou roli hraje naše paměť a fyzická zabydlenost v tomto světě.

Výstava v galerii Kvalitář mapuje volnou tvorbu designéra Antonína Tomáška, který se dlouhodobě věnuje práci s porcelánem a keramikou. V rámci nových realizací, jako jsou Kostky, Vlna, Ryby nebo Buvolí hlava a další, autor pracuje s kontextem designu, sochy i novými médii.

Výstava Touch a monografie Moc věcí přibližuje vidění a tvůrčí procesy designéra Antonína Tomáška. Pulzující dvojsmyslná hravost významů, kterou nabízí český název publikace — vláda, vliv, síla versus míra, přesycenost až nadbytek, intuitivně podtrhuje roli věcí a poukazuje na vazby, jaké jsou mezi námi a předměty.

Mezioborovou pestrost odráží i výběr autorů hlavních textů, jimiž jsou filozofka Anna Hogenová a teoretik Radek Wohlmuth, dále fotografie Jiřího Thýna, grafické zpracování Adély Svobodové či architektura výstavy Josefa Tomšeje. Postupně se rodící umělecké svědectví a způsoby, jakým Antonín přistupuje k designu, k materiálu, k tělu a tělesům — objektům, a jak rozumí realitě, máte nyní možnost prozkoumat na výstavě v galerii Kvalitář a na stránkách této publikace.

Výňatek z textu Anny Hogenové: Jak čtou prsty svět?

Nesmíme zapomenout, že „ruka má tělo“, nikoli obráceně a také, že ruka nás vede do rescendence, tj. do jsoucen v prostoru a času. A ještě to nejdůležitější, prodlouženou rukou je řeč, a ta může i transcendovat člověka, přesahovat oblast jsoucen v prostoru a času. Prsty mají v sobě řeč, tj. myšlení, city a vůli a to vše prolnuté ve smyslu componere do jednoduchosti, vzniklé usebíráním a uvlastňováním. To není náhoda, že si potentáti, jako byl Pilát, „myjí ruce“ po svých ošklivých skutcích, tyto skutky jsou v jejich rukách, protože ruce jsou symbolem moci. Kohenové měli symbol přímo v sepjatých rukách, modlíme se se sepjatýma rukama. „Ruce mají tělo“, nikoli, že by platilo ono anatomické a vědecké, že „tělo má ruce“. Do rukou penetrují naše intence, a to ty

nefilosofičtější, jež vůbec nejsou praktické a užitečné ve smyslu současného myšlení a přesto jsou výrazem božské theoriá, a ta je tou nejdokonalejší praxí vůbec.

Ta nejjednodušší intence je intencí, která nás vede do světa, a přesto obsahuje v sobě odkazy asociativního původu na nesmírné bohatství intencí v sobě schovaných, protože všemi protéká intence do světa ven z těla. Toto vše se dá pochopit na časovém těle, které bývá v teorii i praxi zcela opomíjeno. Každá intence má noezi, jež je cestou k cíli a cíl je noematem. Přitom každá noeze v sobě má předzjednané noema, což se dá pochopit jen z Husserlovy teorie času. Urimpresa — přítomnost padá jakožto zadrženost — retence do toku cogitationes (do proudu obsahů v naší „duši“), tam zůstává, retenduje se. Pokud potkáme něco, co neznáme, pak vzniklá privace vyvolá syntézu krytí podobných retencí, z nichž pak vzniká protence, a ta je onou noeží, nesoucí v sobě cíl, tj. noema. Tyto operace v nás probíhají buď vědomě, či pasivně, protože jsme řízeni apriorní subjektivitou, s níž se rodíme.

Časové tělo je klíčem i k prstům. Všechny intence jsou v prstech, proto dotyk byl pochopen za starého Řecka jako základ vnímání, u všech smyslů, dokonce i u vidění věcí, tam šlo o dotyk světla, vycházejícího z věci se světlem vycházejícího z našich očí. V každém případě, člověk je jen rozhovorem a toto vše je také jen rozhovor našich prstů se světem kolem nás. Všichni vyhmátáváme ve tmě stěny jeskyně, abychom se dostali na světlo; a přitom v jeskyni vidíme. Světlo k pouhému vidění jevů nestačí, potřebujeme vstoupit do světliny (die Lichtung), kterou je i tma v noci, protože umožňuje vidět hvězdy, které za jasného dne jsou na nebi, ale právě pro přílišné světlo na zemi je nevidíme.

Výňatek z textu Radka Wohlmutha: Velké příběhy malých věcí

Jsou ale i další, například okolnost, že ani anglický termín TOUCH není obsahově striktní a jeho vrstevnatost dobře odráží adekvátní rozptyl výkladů, případně dalších aspektů, k nimž Antonín Tomášek své práce může a chce vztahovat, nebo které v rámci své tvorby řeší. Nevnáší do významové hry tedy jen dotek, ale i hmat, cit nebo styl, které ho principiálně zajímají. A pak je tu samozřejmě slovesná podoba tohoto výrazu, která v sobě podle kontextu zahrnuje výrazy v poměrně široké škále od dotknout se nebo dotýkat se, přes dosáhnout, dojmout, působit, až po zbarvit či dokonce ochutnat, přičemž už jen prostá proměna vidu mezi dotknout se a dotýkat reprezentuje zcela jiný emoční i percepční poměr. Je to tedy celá síť možností, rámec, ve kterém se intuitivně pohybuje, aby sám reagoval na to, kam se jeho život i současná společnost ubírá.

Antonín Tomášek totiž ve své práci do značné míry tematizuje to, co sám žije, takže není příliš nadnesené tvrdit, že tvorba a život jsou pro něj v podstatě jedno a totéž. Navzájem se v jeho případě prolínají, případně mají alespoň své styčné body, otevírají podobné problémy a řeší identické otázky, jen posunuté do jiného média. To vše se děje nejen na abstraktní úrovni, ale rovněž při běžné denní činnosti. To, co sám rád zažívá, se snaží zprostředkovat skrze svou práci druhým. Přes fyzickou interakci s před- měty se pokouší dosáhnout intenzivního prožitku, který dokáže spontánně proniknout do vědomí, takže člověk zpozorní a poddá se mu. Snaží se tedy navrhnout a vytvořit objekty, které budou „aktivizovat“ aniž by někdo musel nutně vědět, z jakého důvodu se to přesně děje. Souvisí to nejen s předpokladem, že tím jak se věcí dotýkáme, formuje se náš vztah ke skutečnosti a prostoru, ale třeba i s hypotézou, která tvrdí, že právě díky rukám získával náš mozek ze svého okolí vždy klíčové informace, což se během tisíciletí zřetelně projevovalo i z hlediska druhového vývoje.